

Spis treści

Wprowadzenie	9
Stan badań	10
Źródła i problemy metodyczne	16
Układ książki	19
Historyczne uwarunkowania Białorusi	21
<i>Sowiecka Białoruś: lata 20. i 30. XX wieku</i>	22
<i>Białoruś zachodnia przed 1939 rokiem – polskie Kresy Wschodnie</i>	28
<i>Sowieci na dawnych polskich ziemiach wschodnich: lata 1939–1941</i>	29
<i>Okupacja niemiecka: lata 1941–1944</i>	32
Sowieckie przygotowania do wojny partyzanckiej w latach 20. i 30. XX wieku	38
 Rozdział I	
Rok 1941: trudny początek	45
Załamanie się sowieckiego Frontu Zachodniego	47
Ludność Białorusi – sprzeciw wobec sowieckiego reżimu	52
Ogłoszenie wojny partyzanckiej	58
Centrum Szkoleniowo-Operacyjne	63
Partia komunistyczna	67
Ruch partyzancki a NKWD/NKGB	69
Bataliony niszczycielskie	74
Armia Czerwona	78
Żołnierze i oficerowie z rozproszonych oddziałów („okrużenicy”)	81
Los oddziałów partyzanckich w 1941 roku	89
Przyczyny porażki sowieckiego ruchu partyzanckiego w 1941 roku	95
<i>Dyletancki aktywizm</i>	96
<i>Ludność cywilna a ruch partyzancki: „zdrada”</i>	102

Rozdział II

Wiosna 1942 roku: moment zwrotny w dziejach ruchu partyzanckiego	113
Pułkownik Niczyporowicz i 208. oddział partyzancki im. Stalina	117
<i>Operacja „Bamberg”</i>	122
<i>Zgrupowanie partyzanckie w rejonie kliczewskim</i>	124
<i>Operacje „Maikäfer” i „Adler”</i>	136
<i>Zamknięcie i przełamanie okrążenia</i>	143
<i>Wyniki operacji „Adler” i masakra ludności cywilnej według raportów niemieckich</i>	149
<i>Zgrupowanie Niczyporowicza po operacji „Adler”</i>	153
<i>Rozpad kliczewskiego zgrupowania partyzanckiego i tragiczny koniec pułkownika Niczyporowicza</i>	161
Spontaniczność i dynamika ruchu partyzanckiego	164
Trzon ruchu partyzanckiego na Białorusi: „okrużeńcy” i jeńcy wojenni	170
Przypadek szczególny: ruch partyzancki w obwodzie witebskim i Brama Suraska	174
<i>Sabotaż linii kolejowych w okolicach Witebska i Połocka</i>	186
<i>Niemiecka odpowiedź na Bramę Suraską</i>	191
<i>Zamknięcie Bramy Suraskiej</i>	196
Taktyka i efekty kampanii przeciwpartyzanckich latem i jesienią 1942 roku	198

Rozdział III

Centralny Sztab Ruchu Partyzanckiego: maj 1942–styczeń 1944	205
Sztab Centralny i sztaby regionalne w 1942 roku	211
Kondycja partyzantki latem 1942 roku	214
Aktywizacja ruchu partyzanckiego i jego podporządkowanie partii komunistycznej	221
Szkoły partyzanckie	225
Główne zadanie partyzantów: sabotaż linii kolejowych i dróg	227
„Brak łączności – brak dowództwa”	232
Stalin a ruch partyzancki	236
Rozwiązanie CSPD w marcu i jego odtworzenie w kwietniu 1943 roku	243

Rozdział IV

Rok 1943: punkt kulminacyjny ruchu partyzanckiego	249
Struktura i organizacja ruchu partyzanckiego	252
Rozmieszczenie partyzantów na terytorium Białorusi	254
Strefy partyzanckie	258
Efektywność partyzanckich działań zbrojnych	271
Strefa Biehomla–Lepel i operacja „Cottbus”	278
Partyzanci z Puszczy Nalibockiej i operacja „Hermann”	295
<i>Przebieg operacji „Hermann”</i>	300
<i>Druga część operacji „Hermann” – utworzenie „martwej strefy”</i>	307

Rozdział V

„Bitwa o szynę”: 1943–1944	313
Pierwszy i drugi etap „bitwy o szynę” (1943 rok)	319
Trzeci etap „bitwy o szynę” (czerwiec 1944 roku)	325

Rozdział VI

Walka partyzancka: łączność, kontrwywiad, akcje bojowe, dyscyplina, zaopatrzenie i straty	331
Rozpoznanie i wywiad wojskowy na potrzeby Armii Czerwonej	333
Oddziały specjalne i kontrwywiad	339
„Rozpoznanie band” oraz psychoza antyspiegowska wśród partyzantów	344
Walka o dyscyplinę	359
Akcje specjalne	362
Główni przeciwnicy: „zdradcy ojczyzny” i „elementy antysowieckie”	366
Walka z rodzimym „samorządem” oraz niemieckim aparatem administracyjno- -agrarnym	375
Rozkład miejscowej policji i oddziałów „wschodnich”	378
Zaopatrzenie w broń, amunicję i materiały wybuchowe	388
„Mamo! Partyzanci idą!” – rekwizycje żywności i odzieży	400
Straty wśród partyzantów	407
Niemieckie straty podczas wojny partyzanckiej	414
„Pripiski”	416

Rozdział VII

Ruch partyzancki w 1944 roku	425
Poleskie zgrupowanie partyzanckie oraz część zgrupowania mińskiego i pińskiego ...	431
Rozbicie strefy Połock–Uszacz: operacja „Frühlingsfest”	434
Likwidacja strefy Biehomla–Lepel: operacja „Kormoran”	437
Ofensywa letnia Armii Czerwonej	445
Partyzantka po wkroczeniu Armii Czerwonej	448

Rozdział VIII

Historia społeczna ruchu partyzanckiego	455
Stan osobowy	457
Etniczne i społeczne pochodzenie partyzantów	461
Przymusowe rekrutacje	463
Kobiety	472
Surowe warunki życia	484
Wewnętrzne konflikty i spory	493
Grupy wywiadowcze i dywersanckie NKGB/NKWD i GRU w ruchu partyzanckim ..	497

„Pozwólcie nam pić i bawić się, wszystko idzie na rachunek wojny” – alkoholizm i nękanie ludności cywilnej	500
Palenie wiosek	509
Rozdział IX	
Ludność cywilna a walka partyzancka: Białorusini, Żydzi, Polacy	521
Między frontami: ludność białoruska w walce partyzanckiej	524
Żydzi i partyzanci	535
„Żydów należy bez wyjątku utożsamiać z partyzantami” – zwalczanie partyzantki a Holokaust	536
Ambiwalentny stosunek partyzantki do Żydów	547
Żydowskie reakcje na ludobójstwo	565
Polacy a sowiecki ruch oporu: wzajemna wrogość i konflikty zbrojne	572
Niemiecka polityka wobec ludności polskiej	572
Zmiana nastrojów wśród Polaków	577
Sowiecka polityka wobec Polski i kwestia polskich ziem wschodnich w 1943 roku	581
Formowanie polskich oddziałów partyzanckich wiosną 1943 roku	584
Zagłada oddziału „Kmicica” i wybuch polsko-sowieckiej wojny partyzanckiej na Wileńszczyźnie	590
Polsko-sowiecka wojna partyzancka w obwodzie baranowickim	597
Współpraca Polaków i Niemców w walce z sowiecką partyzantką	602
Polsko-sowiecka wojna partyzancka w badaniach nad Holokaustem	606
Zakończenie	611
Wykaz ważniejszych skrótów	619
Źródła archiwalne	623
Bibliografia (wybór)	627
Indeks osób	635
Indeks nazw geograficznych	647